

Χρονογράφημα

Αντίνοος

 Του Συνεργάτη μας
 Φοίβου Ιωσήφ

Υπάρχουν άνθρωποι ταχύνοες, υπάρχουν σαφώς και βραδύνοες. Ζητούσα εκείνο ένα πνευματικό ερέθισμα, όταν πληροφορήθηκα πως σε κεντρικό ξενοδοχείο της πόλης θα μιλούσε ο Γενικός Γραμματέας του Κυβερνώτος κόμματος.

Προσήλθα με ενθουσιασμό για να πλουτίσω τις γνώσεις μου. Στόχος μου ο πνευματικός μου πλούτος. Κάθισα στα

μπροσινά καθίσματα για να μην χάσω λέξη, τέντωσα τα αυτιά μου και άνοιξα την ψυχή μου.

Στους προλόγους αναφέρθηκε πως ο κ. Γενικός Γραμματέας άμα τη άφιξί του στην πρωτεύουσα του Νομού μας ιεράρχησε τις προτεραιότητές του με την επίσκεψη των μεταναστών στον ιερό χώρο των Θερμοπυλών.

Ιερό όχι τόσο λόγω της σφοδρής μάχης πριν δυόμισυ χιλιάδες χρόνια(αυτό έχει ξεχαστεί πιά) όσο για την διαμονή μεταναστών από τις φίλες χώρες του Αφγανιστάν, της Συρίας, του Πακιστάν και άλλων όμορων κρατών.

Δικαιοδογημένα, πρώτα οι δεινοπαθούντες ξένοι και αργότερα αν υπάρξει χρόνος θα ακολουθήσουν οι άνεργοι και δυστυχούντες ημεδαποί. Άλλωστε, οι Έλληνες είναι εξοικωμένοι με την υπομονή στα κρατικά γκισέ.

Οι Αφγανοί είναι περισσότερο ανυπόμονοι και αυστηροί, πολύ αυστηροί. Πρέπει να προσέχουμε. Πήγαν εκεί οι κομματικοί, διότι σου λέει, τα βιομηχανικά κουφάρια της Βομβυκρούλη, της Ακμής και της εταιρείας Soulis ούτως ή άλλως έχουν κλείσει και δεν υπάρχει γυρισμός.

Η ανεργία έχει καβαλήσει τον Βουκεφάλη και καλπάζει για νέους λαμπρούς θριάμβους. Εμείς τους Μπαγκλαντεσιανούς και τα μάτια μας, αυτά αρκούν. Ας προστατεύσουμε την πολυτιμη όρασή μας.

Ο κ. Γενικός Γραμματέας ύστερα μας ανέλυσε την περιέργεια όλων των Ευρωπαϊκών κρατών που σιωπηλά παρακολουθούν την λαμπρή πορεία του Σύριζα. Υποπετούνται αλλιά δεν μπορούν να εκμαιεύσουν τα μυστικά της χύτευσης των υψηλής ατοχής στροφάλων και εμβολοκιτωνίων των νέων χαλυβουργείων Γιαννιτών και Φολεγάνδρου.

Το πρόβλημα είναι ο εκνευρισμός του προέδρου της VOLVO Λέιφ Γιούχανσον ο οποίος αντιλαμβάνόμενος την υψηλή τεχνολογία των στελεχών της Κυβέρνησής μας δεν ξέρει πώς να αντιμετωπίσει τον σκληρό ανταγωνισμό στα κράματα των μετάλλων. Είναι να τον λιπατάι κανείς.

Όμως, ο Παναγιώτης Ρήγας παραβλέπει τον συναισθηματισμό και προχωρεί αμείλιχτα στην συντριβή των βιομηχανικών χώρων. Με κόμωση που θα ζήλευαν ακόμη και διάσημοι Γάλλοι κομμωτές και με ταχυβολία εκφοράς λόγου που άγγιζε τις τριάνταπέντε λέξεις το λεπτό (ο Γεώργιος Παπανδρέου είχε ταχυβολία και ευστοχία 172 λέξεων το λεπτό) μπορούσε να υπνωτίσει ο Παν. Ρήγας και το πιο ανήσυχο πνεύμα, ακόμη και Ινδό μέντιουμ.

Ολοφάνερα βραδύνους ο κ. Γραμματέας εγοήτευε με το ηυρικό του πνεύμα βάζοντας ακόμη μέχρι και τρείς λέξεις στη σειρά, αφού την τέταρτη τοποθετούσε στην επόμενη φράση των επίσης τριών λέξεων. Μηδενική συντακτική ικανότητα. Μετά το πέρας του πρώτου τετάρτου αυτής της χαλαρωτικής ομιλίας ένοιωσα ευτυχισμένος μέσα στη γλυκιά ζάλη μιάς ακάθεκτα επερχόμενης υπνηλίας.

Ο μέτριος καγαθός αυτός άνθρωπος φαίνεται πως απέχοντας χρόνια τώρα από το λειτούργημα του εκπαιδευτικού έχει περάσει στη χώρα της ονειρικής νιρβάνα την οποία φαντασιώνεται για όλον τον Ελληνικό λαό. Δικαιοδογημένα, δεν μπορεί μια τέτοια διάνοια να κλειστεί σε μία σχολική αίθουσα με μικρά παιδιά και να τους μαθαίνει την άλφα βήτα.

Ομολογείστε το, είναι άδικο. Αναζητάει από την φύση τους λεωφόρους ανάπτυξης. (των άλλων λαών). Μια τέτοια μορφή έχει ξεπεράσει χιλιάδες χρόνια μπροστά μια σιδηροδρομική γραμμή από το Λιανοκλάδι στο Καρπενήσι και ατενίζει με βλέμμα υπερδημιουργού τη σίτιση των παιδιών της Σομαλίας και της Γής του πυρός.

Όταν με το καλό θα μας ξαναέρθει ο κ. Γενικός θα προετοιμασθούμε καλλίτερα για περισσότερες στιγμές ανιόνσης. Νάσαι καλά Παναγιώτη, στιγμή δεν μας έλειψε το γέλιο και η χαρά. Νάσαι καλά.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΞΑΡΧΟΥ Α' ΤΗΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ ΣΤΟ ΜΠΟΓΚΝΤΑΝ

Γράφει ο Παναγιώτης Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας

Ένα από τα παλαιότερα, χαμένα μεσαιωνικά χωριά, της Λοκρίδας, ευρισκόμενο όμως επάνω, στον άξονα, των νομαδικών μετακινήσεων Βορρά-Νότου, της λεγόμενης Βλαχόστρατας, πού καταγράφεται όμως, στις Οθωμανικές κατασχωσεις, στο 15ο και 16ο αιώνα*, στις οποίες αναφέρονται και οι παραγωγικές δραστηριότητες, όπως και το ασαθές οικιστικό πλέγμα της περιοχής, μεταβαλλόμενο συνεχώς ανάλογα με τα εκχωρούμενα τιμάρια. Το τοπωνύμιο Μπογδάν, επικωριάζει στην αρχαία Φωκίδα της κοιλάδας του Κηφισού, στο Μόδι, Δαδί, Αγ. Μαρίνα κ.α. Υπάρχει επώνυμο Μπογδος από την Δόριζα, με κατιόντες μέχρι σήμερα, στα Ενετικά Αρχεία του 16ου αι., ενώ εκτόπισε και το αρχαίο όνομα του ποταμού Άσσου (σήμερα Μπογδανόρεμα).

Οι M.kiel-F.Sauerwein, Ost lokris στην εργασία τους... Passauer Mit.studien..καταγράφουν, όπως δηλώνονται, τα ρωμέικα χωριά Karye-i Rum και τις αρβανίτικες ημινομαδικές εγκαταστάσεις, Katuna Arpanudan, ενώ υπάρχουν φορολογικές καταγραφές και για εγκαταστάσεις με ολαβικές ονομασίες, όπως το Μπογκντάν (Μπόγδανος), ίσως παλαιότερες και του Εξάρχου, προφανώς είχαν προηγηθεί, από την αδυναμία ελέγχου της περιφέρειας, από την κεντρική διοίκηση των Βυζαντινών και αργότερα των Φράγκων, που μοίραζαν φέουδα και τιμάρια και πρόνοιες, κατά τις συγκυρίες που τους ευνοούσαν, για την σχηματοποίηση της επικρατείας των. Η σκοτεινή αυτή περίοδος, ελάχιστα μελετημένη, έχει σημαντικά στοιχεία, με ιστορικό, εθνολογικό, γλωσσολογικό και λαογραφικό, ενδιαφέρον, αλλά και τεράστιο εξελισσόμενο όγκο πληροφοριών, όθεν οι φιλόστο-

Χειρόγραφος αθημοσίετος χάρτης της Λοκρίδας, έργον του μηχανικού Λεων. Ζερδέ, κατ'εντολήν του Διοικητικού Συμβουλίου των εν Αθήναις και Πειραιεί Λοκρών, το έτος 1935. Πρόκειται για ενδιαφέρουσα εργασία, με λεπτομέρειες της Λοκρικής τοπογραφίας, από ένα γνώστη της περιοχής. Το ιστορικό αρχείο του Δήμου Ελατείας, επιφυλάσσεται σύντομα να δημοσιοποιήσει τον χάρτη αυτό, με τα του συμπατριώτη μας, από το Μεραλί Λ. Ζερδέ απαραίτητα σχόλια.

ρες θα πρέπει να ανατρέξουν, στις πηγές, πού είναι αρκετές για πλήρη ενημέρωση, αλλά θα αναφερθούν εδώ μόνον μερικές, κατ' οικονομίαν**.

Αξιοσημείωτο ότι το Μπογντάν παρουσιάζεται με 32 φορολογούμενα νοικοκυριά στην Οθωμανική απογραφή του 1466, ενώ ο Έξαρχος με 24. Σήμερα λίγες οικογένειες αυτοπροσδιορίζονται ως Μπογδαναίοι, πού μετά την διάλυση του οικισμού, διαδέχτηκε την ιστορική Φωκική πόλη, Υάμπολη που ίδρυσαν οι Ύαντες, στην κοιλάδα αυτή και αποτελούσε ιερό χώρο, για τους Φωκείς, με την "Φωκική απόνοια" αλλά και το πανάρχαιο Μαντείο των Αβών προγενέστερου του Δελφικού. Όμως αν ο οδηγητικός κρίκος της ιστορίας έχει απολεσθεί, μερικά θρησκευτικά και κοινωνικά δρώμενα, έθιμα και ήθη, παραμένουν βαθειά στο συνειδός και υποσυνείδητο, των κατοίκων, όπως τώρα η μαζική εστίαση, με τελετουργική επίσημη προσφορά ιερών (αμνών) από τα νοικοκυριά, πού βόσκουν ποιμνία πλη-

σίων των εκκλησιών της υπαίθρου, θεωρούμενα εξ αυτού του λόγου ευλογημένα για ιεροθυσία, Παναγίας Ζωοδόχου Πηγής, στο Μπογντάν, Αγίου Αθανασίου και Αγίου Νικολάου του Νέου.

Είναι φανερό ότι σκοπός της μαζικής, επίσημης συνεστίασης, των μελών της τοπικής κοινότητας, συντείνει στην άμβλυνση των αντιθέσεων, την σύμφιξη των δεσμών και την συλλογική ευθύνη για τα τοπικά πατροπαράδοτα έθιμα, τα οποία καταγράφονται σήμερα και είναι μοναδικά στην Κεντρική Ελλάδα.

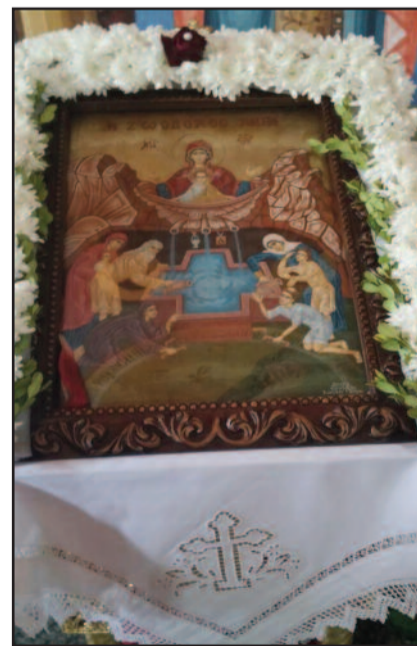
Τα ιέρεια (αμνοί) αυτά ετοιμάζονται, ψήνονται σε σούβλες, τεμαχίζονται και προσφέρονται μετά την λειτουργία στους προσκυνητές-πανηγυριστές, από όλη την περιοχή, συνοδευόμενα γενναϊόδωρα με πίττες, σαλάτες, τυριά, σπιτικό κρασί, και επακολουθεί ο κλασικός κυκλικός Ρουμελιώτικος χορός μέχρι αργά, στα ρείθρα και τους αναβαθμούς του Άσσου, όπου κοιμούνται τα αερικά, τα πνεύματα, ο μέγας Πάν, τις ανοιξιάτικες βραδιές, πού κυριαρχεί η αρχαία σιωπή.

* Basbakanlik Osmanli Arsivi (Αρχείο πρωθυπουργού Κων/πολης).

** Ο. Miller Η Μαρκωνία Βουδωνίτσας μετ. Σ. Λάμπρου. Κ.Μ. Setton The Papacy and the Levant τ2 Φιλαδέλφεια 1976. Α. Σαββίδη Η Οθωμανική κατάκτηση της Θήβας και της Λεβαδείας. Μ. Gokbilkin kanuni sultan Souleiman... belleten xx 1956. Α. Βακαλόπουλος Ιστορία Νέου Ελληνισμού τ. Α' Θεσ/νικη 1974 κ.α. Επίσης οι περιηγητές Leak, Rouqueville, Gell, Dodwell, Μελέτιος, Βαλβί, Φιλιππίδης - Κωνστατάς κ.α. αναφέρονται στην Ιστορία και την Τοπογραφία της περιοχής.

Στην φωτό αριστερά ο Μπογδαναίος Παν. Σίδερης στο τραπέζι απολαμβάνει την ατμοσφαιρική στιγμή, υπό τους βαρείς ήχους, του τυμπάνου και του κλαρίνου. Η συνεστίαση γίνεται στην ανατολική παρειά του Άσσου, σε ειδικά σύγχρονα διαμορφωμένο χώρο, με όλα τα απαραίτητα.

Η εικόνα της Ζωοδόχου Πηγής, δεν είναι παιδί, ούτε εξαιρετικής τέχνης, φέρει όμως τον συγκινησιακό φόρτο της ευλάβειας, που ανιχνεύεται στο χειροποίητο κέντημα ψιλοβελονιά, που περιβάλλει τον ανθηφόρο Σταυρό και στον στολισμό της από τις κόρες του Εξάρχου, με άνθη του κήπου, όχι ανθοπωλείου, λεπτομέρειες που φαίνονται, αλλιά δεν είναι καθόλου ασήμαντες.